

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Diana Raș,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Oleg Blănaru împotriva lui Constantin Raș și Diane Raș cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-574/23
PIGD 2-19191551-01-2ra-13042023)*

Încălcarea normelor de drept procedural, examinarea superficială a cauzei. Înscrișul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original. Răspunderea solidară a foștilor soți pentru datoria unui soț survine dacă această sumă a fost utilizată în interesul familiei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. A. Ciubotaru
Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Dașchevici, A. Pahopol, N. Budăi

10 octombrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de către Diana Raș,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 02 decembrie 2019, Oleg Blănaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Constantin Raș și Dianei Raș, prin care a solicitat încasarea în mod solidar a sumei împrumutului de 20 000 euro, a taxei de stat și cheltuielilor de asistență juridică. (f.d. 4-6, vol.I)

2. În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că în perioada anului 2010, Constantin Raș, dorind să urgenteze finisarea construcției casei de locuit, pentru a putea cât mai curând să treacă cu traiul cu întreaga sa familie în casă nouă, a cerut un împrumut în sumă de 5 000 euro de la Oleg Blănaru.

3. La 05 august 2010, Oleg Blănaru i-a împrumutat lui Constantin Raș suma de 5 000 euro pe o perioadă de un an de zile. Scopul împrumutului fiind finisarea construcției casei de locuit. Totodată, Constantin Raș s-a obligat în cazul în care nu va restitui suma împrumutată la timp, urmează să achite o penalitate în mărime de 2 % pentru fiecare lună de întârziere.

4. Ulterior, la 26 august 2014, Constantin Raș, motivând că mai are nevoie de bani pentru a finisa construcția casei a apelat iarăși la Oleg Blănaru și a solicitat un nou împrumut în sumă de 5 000 euro, corespunzător la data respectivă Constantin Raș datoră lui Oleg Blănaru suma de 12 000 euro. Termenul pentru care s-a obligat pârâtul să întoarcă datoria a fost stabilit un an de zile, în caz contrar acesta ar urma să achite câte 2 % penalitate pentru fiecare lună de întârziere.

5. După expirarea termenului de rambursare a sumei împrumutate, Constantin Raș, a dorit să întoarcă suma împrumutată, însă la acel moment Oleg Blănaru se afla peste hotarele țării, discutând telefonic cu pârâtul i-a comunicat că se vor întâlni când va reveni în țară, nu are frică că banii nu-i va primi înapoi, deoarece are deplină încredere în familia Raș, se cunosc de foarte mult timp și nu pune la îndoială că nu-și va recupera banii înapoi.

6. Ulterior, în anul 2016, Constantin Raș fiind la o discuție cu Oleg Blănaru, acesta i-a comunicat că dorește să-și procure un autovehicul, iar pârâtul i-a propus spre vânzare automobilul său de model Volkswagen T-4.

7. La 10 august 2016, conform recipisei întocmită și semnată de către Constantin Raș, acesta primește de la Oleg Blănaru suma de 6 000 euro, ca

plată în avans pentru vânzarea automobilului sus indicat, doar că până în prezent pârâtul nu și-a onorat obligațiunile asumate primind banii de la reclamant fără a preda bunul mobil.

8. Astfel, Constantin Raș nu și-a onorat obligațiunile și nu a transmis către reclamant banii împrumutați. Reclamantul, dorind și în continuare de a menține relațiile cu pârâtul, a încercat să ia legătura cu acesta în sensul aplanării litigiului pe cale amiabilă. Astfel, la 15 august 2019, Constantin Raș a semnat recipisa prin care se obligă să restituie lui Oleg Blănaru suma de 20 000 euro în decurs de o lună de zile.

9. Constantin Raș, acționând cu rea-credință nu și-a executat obligațiile asumate în modul corespunzător, cu bună-credință la locul și în momentul stabilit oferindu-i reclamantului doar promisiuni cu amânarea restituirii împrumutului, astfel, Oleg Blănaru consideră că prezenta acțiune este una întemeiată, inclusiv prin referire la cadrul legal pertinent.

10. Reclamantul a remarcat că suma datorată lui Oleg Blănaru a fost împrumutată de către Constantin Raș, însă dat fiind faptul că acesta este căsătorit cu Diana Raș, conform prevederilor art. 19 din Codul familiei, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sunt supuse regimului proprietății în devălmășie. Oleg Blănaru a indicat că obligația pecuniară (împrumutul) a fost contractat anume pentru finisarea construcției casei de locuit, corespunzător suma datorată a fost asumată doar în interesul și pentru necesitățile familiei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

11. Prin hotărârea din 14 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Blănaru împotriva lui Raș Constantin și Dianei Raș cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor judiciare.

S-a încasat de la Constantin Raș în beneficiul lui Oleg Blănaru suma de 16 000 euro, conform cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației pecuniare, datoria rezultă din recipisa semnată personal la data de 15 august 2019 și suma de 11 540 lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, acțiunea, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. (f.d. 220, 231-241, vol.I)

12. Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen la 09 august 2022, de către Oleg Blănaru, reprezentat de avocatul Anatolie Bunduchi. (f.d. 228-229, vol. I)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

13. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 02 februarie 2023 a admis cererea de apel declarată de către Oleg Blănaru, reprezentat de avocatul Anatolie Bunduchi, a casat parțial hotărârea din 14 iulie 2022 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Centru și în partea casată a emis o nouă hotărâre prin care a admis parțial acțiunea înaintată de Oleg Blănaru împotriva Dianei Raș, a încasat în mod solidar de la Constantin Raș și Diana Raș în beneficiul lui Oleg Blănaru suma de 16 000 euro, conform cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației pecuniare, suma de 11 540 lei cu titlu de taxă de stat. În rest, a menținut fără modificări hotărârea din 14 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 45,46-56, vol. II)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

14. Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Diana Raș, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond. (f.d. 61-69, vol. II)

15. În motivarea recursului Diana Raș a invocat prevederile art. 432 alin. (2), lit. a), b), c) din Codul de procedură civilă.

16. Totodată, a menționat dezacordul cu decizia instanței de apel privind încasarea solidară a datoriei, ori la materialele dosarului nu există probe veridice precum că aceasta a știut despre încheierea contractelor de împrumut de către fostul soț, iar banii împrumutați au fost folosiți în interesul familiei.

17. Diana Raș a susținut că familia acesteia nu avea necesitatea de a împrumuta bani pentru a finisa construcția casei de locuit, ori dispunea de surse financiare, atât aceasta cât și fostul soț o perioadă mare de timp au locuit și muncit peste hotarele Republicii Moldova. Mai mult, în carul examinării cauzei a solicitat prezentarea originalelor recipiselor, însă această cerere a rămas nesatisfăcută, iar cauza a fost examinată în lipsa originalelor recipiselor.

18. Recurenta a susținut că Constantin Raș nu a avut niciodată necesitatea de a împrumuta bani, iar realizarea acestei scheme de deposedare a Dianei Raș de mijloace financiare prin intermediul lui Oleg Blănaru, este din motivul dezacordului lui Constantin Raș cu modalitatea de partajare a averii.

19. În opinia recurenteii Oleg Blănaru a acceptat să pună în aplicare această schema și anume prin întocmirea fictivă de recipise, iar pentru aceasta ar fi fost remunerat. Acțiunile lui Constantin Raș în complicitate cu Oleg Blănaru, constituie o infracțiune de escrocherie și falsificare de probe, fapt pentru care a fost depusă plângere la Procuratura mun. Chișinău Oficiul Botanica.

20. Recurenta a menționat că, solidaritatea pasivă este reglementată de art. 796 din Codul civil, deci nu este prezumată ci rezultă din lege sau act juridic sau dacă prestația este indivizibilă. La caz, această obligație este exclusivă a lui Constantin Raș.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

21. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

22. Art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că.

„Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

23. Art. 130 alin.(1) din Codul de procedură civilă reglementează că.

„Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.”

24. Art. 138 alin. (4), alin.(5) din Codul de procedură civilă stabilește că:

„Înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Dacă, în conformitate cu afirmațiile părții interesate, documentul în original se află pe mâna părții adverse, probațiunea se efectuează prin înaintarea unui demers privind obligarea părții adverse la prezentarea lui în original. În cazul în care partea adversă nu execută încheierea judecătorească privind prezentarea documentului în original, se va utiliza copia de pe original, prezentată de persoana interesată dacă legea nu prevede altfel. Instanța va aprecia forța probantă a copiei autentificate după intima ei convingere.”

25. Art. 167, alin. (1), lit. a) din Codul de procedură civilă prevede că:

„La cererea de chemare în judecată se anexează: copiile de pe cererea de chemare în judecată și de pe înscrisuri, certificate de către parte, pe proprie răspundere, într-un număr egal cu numărul de pârâți și de intervenienți, dacă ei nu dispun de aceste acte, plus un rând de copii pentru instanță. Copiile vor fi certificate de către parte pentru conformitate cu originalul. Dacă înscrisurile și cererea de chemare în judecată sunt făcute într-o limbă străină, instanța dispune prezentarea traducerii lor în modul stabilit de lege”.

26. Art. 373, alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.”

27. Art. 431 din Codul de procedură civilă prevede că:

„Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

28. Art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

29. Art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

30. Art. 8, alin. (1) și alin. (2), lit. a) din Codul civil în vigoare până la 01 martie 2019 prevedea următoarele:

„Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.”

31. Art. 210, alin. (1) din Codul civil în vigoare până la 01 martie 2019 reglementa că:

„Trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.”

32. Art. 211, alin. (1), alin. (2) din Codul civil în vigoare până la 01 martie 2019 stabilea:

„Nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părților.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

33. Cu referire la termenul de declarare a recursului, după la 17 martie 2023, prevăzut de art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs reține că recurenta a respectat acest termen, or, decizia contestată a fost pronunțată la data de 02 februarie 2023, expediată participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal. Potrivit recipisei anexate la fila dosarului 58 vol. II, rezultă că, Diana Raș a primit copia deciziei instanței de apel la 21 februarie 2023.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție)

au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

35. Recursul depus la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

36. Din sensul art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

37. Având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul declarat de către Diana Raș, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia, însă procedura de examinare conform noilor reglementări.

38. În data de 05 mai 2023 instanța de recurs a remis în adresa intimațiilor copia recursului depus de către Diana Raș, însă atât Oleg Blănaru, cât și Constantin Raș, nu au recepționat trimiterea poștală. Ulterior, la 02 octombrie 2025, prin intermediul poștei electronice, copia recursului a fost notificat avocatului Anatolie Bunduchi și avocatului Alexandru Iachimciuc, care în instanța de apel au apărât interesele intimațiilor.

MOTIVAREA INSTANȚEI

39. Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Diana Raș întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

40. Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

41. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

42. Astfel, Oleg Blănaru pretinde că acțiunea se întemeiază pe copiile recipiselor anexate la dosar și anume copia recipisei din 05 august 2010 potrivit căreia Constantin Raș a împrumutat suma de 5 000 euro de la Oleg Blănaru. (f.d.20, vol.I)

Prin copia recipisei din 26 august 2014, care atestă că Constantin Raș a luat un nou împrumut în sumă de 5 000 euro, de la Oleg Blănaru, totodată, a confirmat că-i datorează suma de 12 000,00 euro, iar în caz că nu achită datoria, se obligă să achite 2 % penalitate. (f.d.19, vol.I)

Potrivit copiei recipisei din 10 august 2016 se atestă că, Constantin Raș a primit de la Oleg Blănaru suma de 6 000 euro pentru vânzarea automobilului. (f.d. 21, vol. I)

Ulterior, la 15 august 2019, Constantin Raș a mai semnat o recipisă, prin care s-a obligat să restituie reclamantului suma de 20 000,00 euro timp de o lună. (f.d.53, vol.I)

43. Prin prezenta acțiune Oleg Blănaru solicită încasarea în mod solidar a sumei împrumutului de 20 000 euro, a taxei de stat și cheltuielilor de asistență juridică.

44. Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 14 iulie 2022 a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Blănaru a încasat de la Constantin Raș în beneficiul lui Oleg Blănaru suma de 16 000 euro, conform cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației pecuniare, datoria rezultă din recipisa semnată personal la data de 15 august 2019 și suma de 11 540 lei cu titlu de taxă de stat.

45. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 02 februarie 2023 a admis cererea de apel declarată de către Oleg Blănaru, a casat parțial hotărârea din 14 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și în partea casată a emis o nouă hotărâre prin care a admis parțial acțiunea înaintată de Oleg Blănaru împotriva Dianei Raș, a încasat în mod solidar de la Constantin Raș și Diana Raș în beneficiul lui Oleg Blănaru suma de 16 000 euro, conform cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației pecuniare, suma de 11 540 lei cu titlu de taxă de stat. În rest, a menținut fără modificări hotărârea din 14 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Instanța de apel a constatat cu certitudine că Oleg Blănaru a împrumutat lui Constantin Raș mijloace bănești în sumă de 16 000 euro, care se confirmă prin trei recipise întocmite la 05 august 2010, 26 august 2014 și 10 august 2016. Totodată, instanța de apel a stabilit că Constantin Raș nu a dispus de suma 20 000 euro pretinsă a fi împrumutată conform recipisei din 15 august 2019.

La fel, instanța de apel, în temeiul art. 786, art. 572 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, art. 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul familiei, a concluzionat că obligația de restituire a împrumutului urmează a fi suportată în mod solidar de către soții Constantin Raș și Diana Raș, or, sumele au fost folosite în interesul familiei, fiind acordat în perioada aflării în relații de căsătorie, și anume, în perioada 2010-2016.

46. Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă și din specificul obiectului

acțiunii în cauză, instanța de recurs apreciază ca fiind prematură concluzia instanței de apel privind încasarea în mod solidar a datoriei confirmată prin recipisele întocmite la 05 august 2010, 26 august 2014 și 10 august 2016, rezultată din examinarea superficială a materialelor dosarului, fapt ce impune necesitatea casării deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

47. Din materialele dosarului rezultă că obiectul acțiunii constituie încasarea în mod solidar a datoriei de la foștii soți.

48. La acest aspect este de evidențiat că deși bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie până la proba contrară. Pentru antrenarea răspunderii solidare a foștilor soți trebuie de dovedit faptul că banii împrumutați au fost folosiți pentru necesități comune, și că ambii soți au cunoscut și au consimțit la contractarea împrumutului, în caz contrar soția nu poate fi atrasă la răspundere pentru o datorie personală a fostului soț.

49. La caz, Diana Raș a susținut că nu a cunoscut despre împrumuturile primite de către fostul soț Constantin Raș și că banii împrumutați nu au fost folosiți în interesul familiei. Mai mult, consideră că Oleg Blănaru în acord cu fostul soț utilizează această metodă de încasare a sumei de la aceasta în scopul obținerii avantajelor la partajul averii.

50. Din analiza deciziei contestate rezultă că instanța de apel a reținut că Diana Raș a cunoscut despre împrumut acordat la 26 august 2014, iar acest fapt se confirmă prin raportul de verificare tehnică a vehiculului, contractul de asigurare de răspundere civilă, procura din 13 iulie 2019, eliberate pe numele lui Diana Raș, care dovedesc că aceasta este proprietar al mijlocului de transport de model Volkswagen.

51. Însă, aceste înscrisuri confirmă că recurenta este proprietarul al mijlocului de transport de model Volkswagen și nicidecum că a cunoscut de împrumut, mai mult aceste înscrisuri confirmă că abia în 2019 a avut intenția de a vinde automobilul și nicidecum în anul 2014.

52. În context completul de judecată al Curții Supreme de Justiție mai evidențiată din conținutul recipiselor nu se desprinde faptul că banii împrumutați de către Constantin Raș au fost folosiți în interesul familiei, precum nici faptul că bani au fost cheltuiți de către ambii soți în scopuri comune.

53. În aceste circumstanțe instanța de recurs menționează că pentru atragerea la răspundere solidară instanța de apel urma să stabilească dacă sunt întrunite condițiile necesare și anume dacă Diana Raș a cunoscut sau nu despre împrumut contractat în timpul căsătoriei de către fostul soț și dacă se atestă că banii împrumutați au fost folosiți pentru necesități comune sau personal de către Constantin Raș.

54. Totodată, instanța de recurs observă că la cererea de chemare în judecată Oleg Blănaru a anexat recipisele din 05 august 2010, 26 august 2014 și 10 august 2016, care nu sunt în original, deși anume în baza înscrisurilor respective instanțele de judecată urmau să identifice raporturile

juridice dintre părți și să dicteze instanței de judecată soluția întemeiată și legală. Anume aceste înscrisuri urmau a fi verificate de către instanțele ierarhic inferioare, inclusiv de către instanța de recurs, deci, urmau să existe la lucrările dosarului.

55. Potrivit, procesului-verbal din data de 15 decembrie 2021 avocatul Anatolie Barbacar, care apără interesele recurente a solicitat revendicarea din partea celor 3 recipise în original pentru a solicita numirea unei expertize grafoscopice întrucât nu recunoaște acțiunea. (f.d.183,184, vol.I)

56. Prin încheierea protocolară din data de 26 mai 2021 instanța de judecată a respins cererea reprezentantului pârâtei Diana Raș, avocatul Anatolie Barbacar, privind obligarea reclamantului să prezinte originalele celor 3 recipise. (f.d.184, vol.I)

57. În opinia instanței de recurs, faptul dat constituie o încălcare a prevederilor art. 138, alin. (4) din Codul de procedură civilă, care prevede că înscrisul se depune în original când, **circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic**, iar în cazul în care a constatat că recipisele în original se află la pârâtul Constantin Raș, în temeiul aceleiași articol, însă alin. (5) urma să oblige partea la prezentarea acestora în original.

58. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că nefiind prezentate în original înscrisurile pe care și-a întemeiat soluția privind încasarea datoriei și anume recipisele întocmite la 05 august 2010, 26 august 2014 și 10 august 2016, nu este clar în ce mod instanța de apel a cercetat nemijlocit aceste înscrisuri (probe) și cum a stabilit veridicitatea acestora. Astfel, instanța de recurs reține că la caz nu au fost respectate prevederile art. 138 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

59. În contextul enunțat, instanța de recurs consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel au examinat prezenta cauză, întemeindu-și soluția în baza unor copii ale recipiselor, fără a fi administrat la dosar originalele acestora, circumstanță pe care instanța de apel nu a verificat-o și nu a înlăturat-o. Deci, atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au apreciat probele respective prin prisma pertinentei și admisibilității acestora.

60. Astfel, instanța de recurs este în imposibilitate de a se pronunța asupra autenticității conținutului acestor înscrisuri și de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului, la baza căreia au stat asemenea înscrisuri.

61. Așa dar, prin prisma efectului devolutiv al apelului, cu care a fost investită prin prevederea legală menționată la art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de apel avea obligația la judecarea cauzei să verifice dacă sunt întrunite condițiile de atragere la răspundere subsidiară a foștilor soți, să oblige reclamantul sau pârâtul să prezinte originalele recipiselor și să răspundă tuturor argumentelor invocate de către participanții la proces.

62. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând

prevederile art. 20, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova mai sus-citate, menționează că motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

63. Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

64. La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

65. În circumstanțele cauzei completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că instanța de apel pentru a admite cererea de chemare în judecată, întâi urma să constate dacă sunt întrunite condițiile de atragere la răspundere subsidiară și să aprecieze probele administrate la materialele dosarului prin prisma pertinentei și admisibilității acestora.

66. Astfel, completul de judecată ajunge la concluzia că Diana Raș nu a fost auzită de instanța de apel, într-un mod echitabil, cu respectarea garanțiilor prevăzute la articolul 6 din Convenție, or, a depus cerere privind ridicare excepției de neconstituționalitate care nu a fost examinată de către instanța de fond, iar instanța de apel nu a argumentat în niciun fel acest aspect.

67. Totodată, instanța de recurs evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant în jurisprudența sa că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt în mod real

ascultate, adică în mod real și concret examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 din CEDO, implică în special în sarcina instanței, obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor de proba, al argumentelor și elementelor de proba ale părților.

68. Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie prematură, dictată de neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează necesitatea admiterii recursului depus de către Diana Raș și casării deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță.

69. Subsecvent, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a menționa că prin prisma art. III alin.(1) – (2), pct.1) din Legea Nr. 135 din 13 iunie 2024 pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare), Curtea de Apel Chișinău s-a redenumit în Curtea de Apel Centru.

70. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431, art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către Diana Raș.

Casează integral decizia din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Oleg Blănaru împotriva lui Constantin Raș și Diane Raș cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor judiciare, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă